

СТРАТЕГІЯ

розвитку Великодимерської об'єднаної територіальної громади на період до 2027 року

смт Велика Димерка, 2018 р.

Зміст

ВСТУП	4
1. МЕТОДОЛОГІЯ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ	5
2. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	7
3. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	10
4. РЕЗУЛЬТАТИ АНАЛІЗУ SWOT/TOWS	11
5. СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ	17
5.1. СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ А: ВЕЛИКОДИМЕРСЬКА ОТГ – ГРОМАДА З СУЧАСНОЮ ДИВЕРСИФІКОВАНОЮ ЕКОНОМІКОЮ	17
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ А.1. АКТИВІЗАЦІЯ ЗАЛУЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙ	19
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ А.2. РОЗВИТОК ПІДПРИЄМНИЦТВА	21
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ А.3. РОЗВИТОК РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	23
5.2. СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ Б: ВЕЛИКОДИМЕРСЬКА ОТГ – ГРОМАДА, КОМФОРТНА ДЛЯ МЕШКАНЦІВ	25
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.1. РОЗВИТОК ІНЖЕНЕРНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ	27
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.2. ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ	28
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.3. ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ТПВ	30
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.4. РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ, ОСВІТИ, СПОРТУ, МЕДИЦИНИ	31
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ Б.5. РОЗВИТОК ГРОМАДСЬКОГО ПРОСТОРУ	33
6. ВІДПОВІДНІСТЬ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ ДЕРЖАВНИМ І РЕГІОНАЛЬНИМ СТРАТЕГІЧНИМ ДОКУМЕНТАМ	36
7. ВПРОВАДЖЕННЯ І МОНІТОРИНГ РЕАЛІЗАЦІЇ	41

Перелік рисунків

Рис. 1. СХЕМА ПРОЦЕСУ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ	5
Рис. 2. СХЕМА ПОБУДОВИ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ	5
Рис. 3. СТРУКТУРА СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ВЕЛИКОДИМЕРСЬКОЇ ОТГ	17
Рис. 4. СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО НАПРЯМУ А. ВЕЛИКОДИМЕРСЬКА ОТГ – ГРОМАДА З СУЧАСНОЮ ДИВЕРСИФІКОВАНОЮ ЕКОНОМІКОЮ	18
Рис. 5. СТРУКТУРА ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО НАПРЯМУ Б. ВЕЛИКОДИМЕРСЬКА ОТГ – ГРОМАДА, КОМФОРТНА ДЛЯ МЕШКАНЦІВ	26

Перелік таблиць

Таблиця 1. РЕЗУЛЬТАТИ SWOT-АНАЛІЗУ	11
Таблиця 2. СТРАТЕГІЯ УСПІХУ: ВИКОРИСТАННЯ СИЛЬНИХ СТОРІН ДЛЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МОЖЛИВОСТЕЙ.	12
Таблиця 3. СТРАТЕГІЯ КОНКУРЕНЦІЇ: ПОДОЛАННЯ СЛАБКИХ СТОРІН ЧЕРЕЗ ВИКОРИСТАННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ.	13
Таблиця 4. СТРАТЕГІЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ: ВИКОРИСТАННЯ СИЛЬНИХ СТОРІН ДЛЯ УНИКНЕННЯ ЗАГРОЗ.	14
Таблиця 5. СТРАТЕГІЯ ЗАХИСТУ. МІНІМІЗАЦІЯ ВПЛИВУ СЛАБКИХ СТОРІН І ЗАГРОЗ.	15
Таблиця 6. ВІДПОВІДНІСТЬ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУ РОЗВИТКУ ОТГ ІНШИМ СТРАТЕГІЧНИМ ДОКУМЕНТАМ.	36

Вступ

Відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2014 р. № 385 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року», постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року № 932 «Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів», а також на підставі партнерства Великодимерської ОТГ і ГО «СВ-Платформа» реалізовано заходи з розробки Стратегії розвитку Великодимерської ОТГ на період до 2027 року.

Метою Стратегії є покращання умов життя мешканців громади, поліпшення бізнес-клімату, посилення інвестиційної та туристичної привабливості громади.

При розробці Стратегії були враховані конкурентні переваги громади, а також можливості реалізації її потенціалу.

Очікуваними результатами втілення Стратегії розвитку мають стати:

- Покращання комфортності громадського середовища та якості надання послуг.
- Підвищення бізнесової, інвестиційної та туристичної привабливості громади.
- Підвищення рівня доходів домогосподарств.
- Збільшення кількості робочих місць.
- Зростання доходів бюджету.

Важливою передумовою успішної реалізації Стратегії розвитку є конструктивна комунікація і взаємовигідне партнерство влади, громади та бізнесу, де кожен учасник зможе знайти своє місце, свої інтереси та зробити відповідний внесок у розвиток громади.

Структура Стратегії розвитку передбачає два компоненти:

- «стратегічний», тобто, систему стратегічних та оперативних цілей, досягнення яких має призвести до стратегічного бачення розвитку громади,
- «операційний», тобто, окремі програми з кожного стратегічного напрямку, що складаються з проектів місцевого розвитку, в рамках яких передбачені реалістичні цілі, конкретні заходи, визначені потенційні виконавці та фінансові ресурси, необхідні для реалізації проекту.

У процесі розробки Стратегії використано результати анкетування мешканців, статистичні дані, інформацію місцевих органів влади, дані, отримані методом інтерв'ю, а також інформацію з відкритих джерел.

1. Методологія розробки Стратегії розвитку

Стратегічне планування – системний шлях до управління змінами й досягнення консенсусу в усій громаді, а також до створення спільного бачення майбутнього громади, творчий процес визначення проблем та погодження реалістичних цілей, завдань і сценаріїв, реалізація яких дасть можливість вирішити ці проблеми. Стратегічне планування є також ефективним інструментом об’єднання лідерів бізнесу та посадовців місцевої влади для створення публічно-приватних партнерств, що має позитивний вплив на місцевий діловий клімат та конкурентне становище громади, а також на вирішення інших питань, пов’язаних із рівнем життя всіх громадян.

Модель стратегії обирається з урахуванням потреб територіальної громади.

Методологія розробки стратегії передбачає використання кількох взаємопов’язаних процедур, зокрема методів стратегічного управління розвитком територіальної громади як територіальної соціально-економічної системи, сукупності процесів (етапів, кроків) при укладанні (розробленні) Стратегії, а також прикладних методик і технік, які застосовуються в тому чи іншому процесі.

У рамках розроблення Стратегії розвитку громади на практиці метод стратегічного управління застосовується через несуперечливу послідовність процесів, які відображені на схемі (рис. 1):

Рис. 1. Схема процесу розробки Стратегії розвитку

Стратегія розвитку має ієрархічну структуру, тобто складається із низки цілей, які перебувають у системно-підпорядкованих взаємозв’язках між собою (рис. 2).

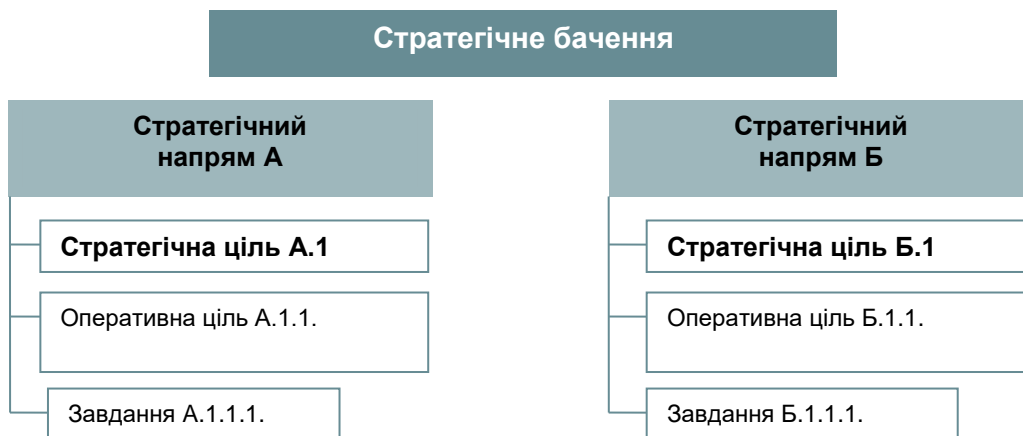

Рис. 2. Схема побудови Стратегії розвитку

Методологія розробки Стратегії розвитку ґрунтується на твердженні, що реалізація її завдань стане можливою лише за умови об’єднання зусиль виконавців заходів та всіх зацікавлених

сторін. У результаті цієї роботи будуть досягнуті визначені цілі, реалізовані спільні проекти, які в цілому забезпечать сталий розвиток громади.

Документ має модульний характер. Окремі його напрями є самодостатніми, автономними, сформованими в розрахунку на подальше впровадження шляхом реалізації проектів, кожен із яких є окремим елементом Стратегії розвитку, але може впливати на загальний результат. При потребі, документ може бути доповнений іншими напрямками розвитку, які в подальшому громада визначить, як ключові.

Стратегія розвитку ґрунтується на інших документах стратегічного характеру, які затверджені на загальнодержавному рівні. Основні положення Стратегії мають враховуватися при розробці щорічних та середньострокових Програм економічного й соціального розвитку громади, галузевих програм розвитку.

Залучення широкого кола громадян до розробки Стратегії розвитку громади дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення її проблем, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою. При цьому однією з основних складових процесу планування є обов'язкова участь у ньому всіх активних та зацікавлених представників громади. Реалізація розроблених разом з громадою цілей Стратегії незалежно від особистісних якостей керівників або політичної ситуації має забезпечити покращання стандартів життя, зміцнення місцевої економіки та системи надання послуг.

Підґрунтям для підготовки Стратегії розвитку стало проведення стратегічного аналізу, який включав:

- дослідження основних тенденцій соціально-економічного розвитку громади, дослідження зовнішнього середовища та оцінку можливостей розвитку;
- проведення опитування мешканців громади;
- проведення SWOT/TOWS -аналізу.

В рамках засідання членів Робочої групи зі стратегічного планування було презентовано результати аналізу та визначено стратегічні пріоритети.

На підставі обраних пріоритетів, з урахуванням аналітичної інформації, вдалого досвіду стратегічного планування в інших громадах було визначено:

- стратегічні, операційні цілі та завдання Стратегії;
- очікувані результати;
- основних виконавців завдань.

Результати стратегічного планування представлено в ході засідання робочої групи.

2. Сценарії розвитку громади

Базовий сценарій

Передумовою для розробки сценарію є відсутність відчутних змін, а саме:

- Девальваційні ризики залишаються високими, тарифи на енергоресурси зростають.
- Щорічне зростання реального ВВП перебуває у межах 2%, сальдо зовнішньої торгівлі є негативним.
- Інвестиційний клімат перебуває на тому ж рівні.
- Адміністрування бізнесу залишається обтяжливим.
- Підвищення незалежності судової гілки влади є незначним, боротьба з корупцією має випадковий, особистісний характер.
- Підтримка об'єднаних територіальних громад є точковою.
- Військовий конфлікт «заморожується».
- Рівень трудової еміграції є значним.
- Інвестиційний клімат Великодимерської ОТГ залишається на поточному рівні.
- Підприємницький потенціал мешканців Великодимерської ОТГ не має суттєвих передумов для розвитку.
- Туристична привабливість Великодимерської ОТГ є низькою.

За вказаних передумов економіка громади розвивається інерційно, є залежною від стратегій розвитку великих підприємств, розташованих на її території.

Інвестиції мають випадковий характер, в основному вони представлені вкладенням коштів великих підприємств у власний бізнес.

Мале і середнє підприємництво орієнтоване на споживчий ринок своєї громади і представлене переважно торгівлею та побутовими послугами.

Рекреаційно-туристична галузь не розвивається, відсутні цікаві туристичні продукти, мешканці столиці обирають сусідні громади для відпочинку на вікенд.

Сільське господарство громади має низьку додану вартість, відсутні доцентрові тенденції з метою укрупнення можливих поставок продукції.

Дорожньо-транспортна інфраструктура покращується несуттєво.

Удосконалення водопостачання, водовідведення, вивезення ТПВ має несистемний характер.

Забезпечення дозвілля дітей і молоді, облаштування місць відпочинку відбувається силами і коштом місцевих ентузіастів.

Чисельність населення характеризується незначним зростанням за рахунок міграційного притоку. Працевлаштування мешканців переважно залежить від потреб у робочій силі крупних підприємств. Значною є маятникова міграція до столиці. Відбувається помірне старіння населення. Суттєвим джерелом доходів є пенсії, інші соціальні виплати.

Оптимістичний сценарій

Передумовою реалізації сценарію є значне поліпшення в усіх сферах, а саме:

- Пришвидшується реформування судової системи, посилюється захист права власності, боротьба з корупцією набуває системного характеру.
- Спрощується адміністрування ведення бізнесу.
- Поліпшується інвестиційний клімат.

- Стабілізуються валютний і фінансовий ринки.
- Щорічне зростання реального ВВП перебуває у межах 4-6%, сальдо зовнішньої торгівлі є додатнім, географічна і товарна структури експорту є диверсифікованими.
- Зважені підходи до оплати енергоресурсів мінімізують негативний вплив від підвищення тарифів на соціально незахищені верстви населення.
- Окуповані українські території переходять під контроль України, розпочинається їхнє відновлення за допомогою західних партнерів.
- Припиняється масова трудова еміграція.
- Підтримка діяльності об'єднаних громад є системною.
- Великодимерська ОТГ шляхом конструктивної співпраці влади, бізнесу, громадян активно впроваджує Стратегію розвитку громади.

За таких передумов громада розвивається пришвидшеними темпами, економіка є диверсифікованою.

Інвестиційний процес є системним, активно розвивається індустріальний парк, значне місце займають інвестиції в інноваційні стартапи.

Мале і середнє підприємництво є диверсифікованим, орієнтованим на нові технології, підвищення доданої вартості.

Створюються нові туристичні продукти, розвивається HoReCa, формується сталий туристичний потік із мешканців столиці до Великодимерської ОТГ.

Сільське господарство громади спрямоване на повний виробничо-збутовий цикл завдяки реалізації кластерних ініціатив.

Комунальна інфраструктура та громадське середовище суттєво покращуються за рахунок додаткових бюджетних надходжень та активній позиції влади і громадян.

Чисельність населення помітно зростає завдяки додатньому природному та міграційному приросту. Можливості працевлаштування розширюються, ринок праці диверсифікується, зростає самозайнятість. Рівень життя зростає. Середній вік наявного населення знижується.

Песимістичний сценарій

Передумовою сценарію є погіршення основних умов, а саме:

- Військовий конфлікт загострюється.
- Курс національної валюти стає менш прогнозованим.
- Тарифи на енергоресурси зростають незбалансовано.
- Щорічне зростання реального ВВП перебуває у межах 0,5%, сальдо зовнішньої торгівлі є негативним.
- Боротьба з корупцією є видом політичної боротьби.
- Активізується рейдерство.
- Інвестиційний клімат погіршується.
- Рівень трудової еміграції зростає.
- Інвестиційний клімат Великодимерської ОТГ погіршується.
- Великодимерська ОТГ функціонує за рахунок доходів минулих періодів.

За вказаних передумов функціонування громади відбувається за сценарієм виживання, є максимально залежним від успішності великих підприємств, розташованих на її території.

Інвестиції є мінімальними.

Малий і середній бізнес громади конкурує між собою за внутрішнього споживача.

Розвиток рекреаційно-туристичної галузі перебуває в зародковому стані.

Сільське господарство громади орієнтоване на вирощування малотоварної продукції, часто має характер натурального господарства.

Комунальна інфраструктура і громадський простір функціонують за рахунок використання ресурсу попередніх років.

Чисельність населення скорочується через від'ємний природний і міграційний приріст. Рівень безробіття і старіння населення зростають.

3. Стратегічне бачення розвитку громади

СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ

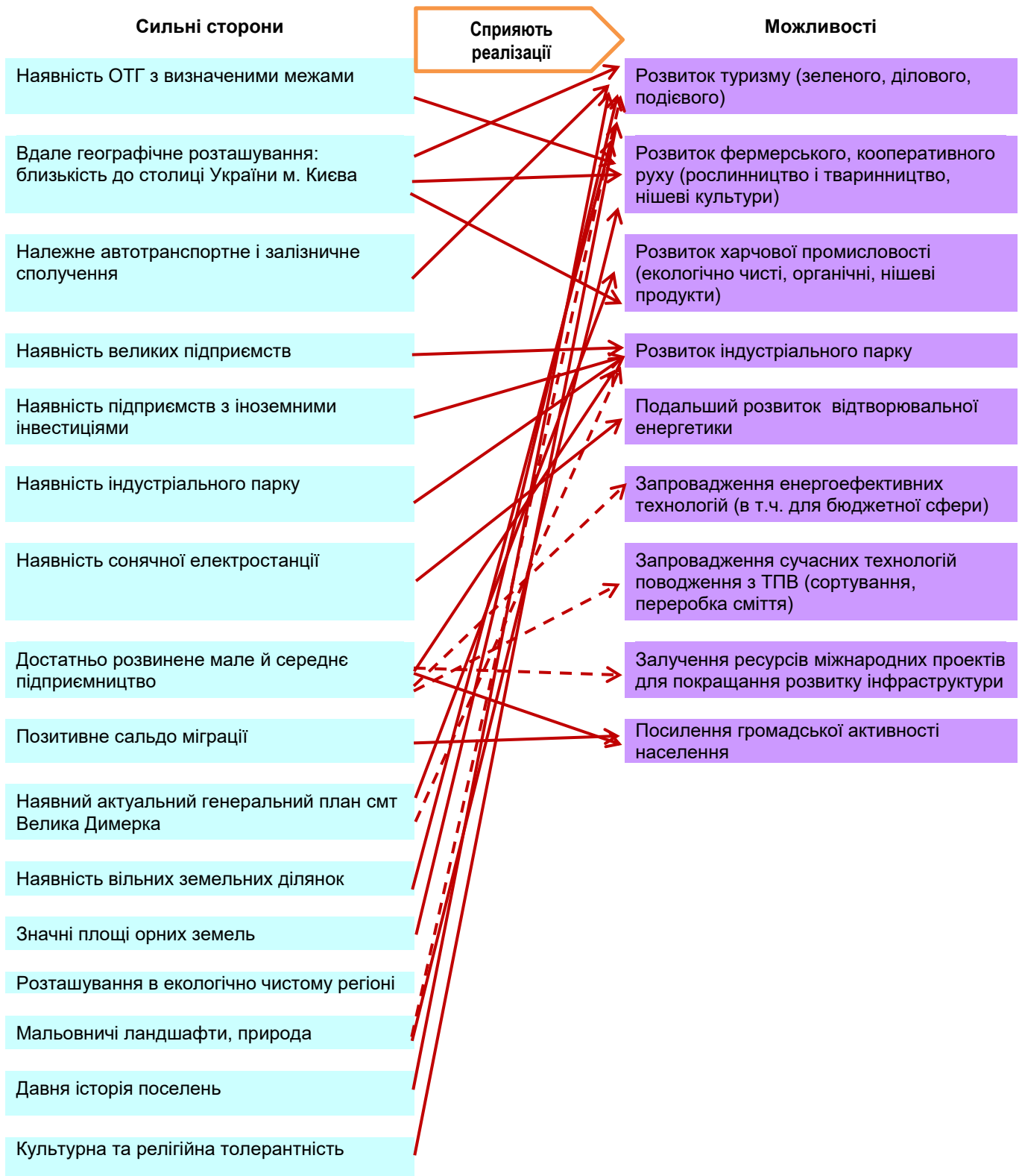
Великодимерська ОТГ – це громада з диверсифікованою інноваційною економікою та високими стандартами життя населення

4. Результати аналізу SWOT/TOWS

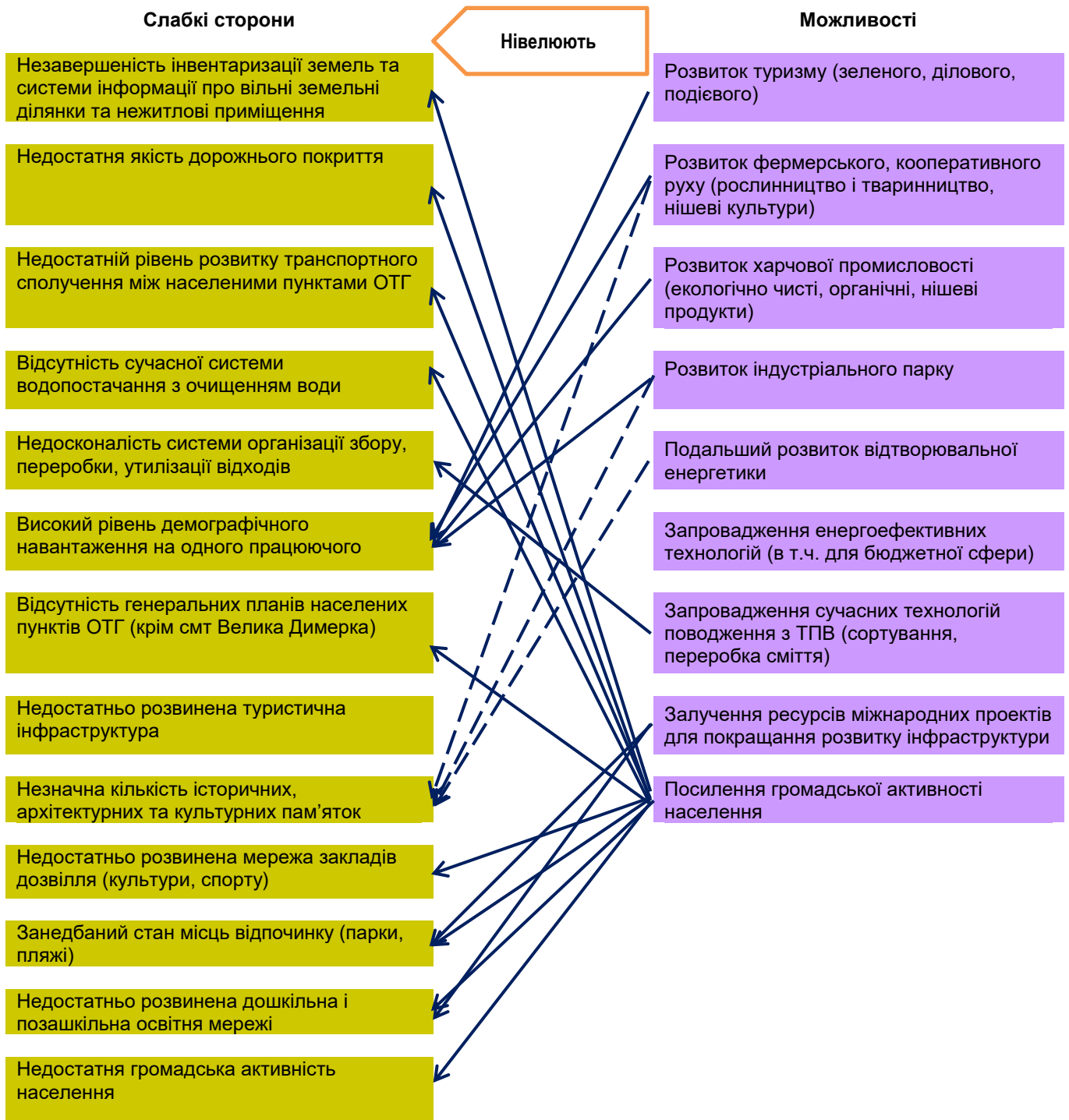
Таблиця 1. Результати SWOT-аналізу

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Наявність ОТГ з визначеними межами 2. Вдале географічне розташування: близькість до столиці України м. Києва 3. Належне автотранспортне і залізничне сполучення 4. Наявність великих підприємств 5. Наявність підприємств з іноземними інвестиціями 6. Наявність індустріального парку 7. Наявність сонячної електростанції 8. Достатньо розвинене мале й середнє підприємництво 9. Позитивне сальдо міграції 10. Наявний актуальний генеральний план смт Велика Димерка 11. Наявність вільних земельних ділянок 12. Значні площі орних земель 13. Розташування в екологічно чистому регіоні 14. Мальовничі ландшафти 15. Давня історія поселень 16. Культурна та релігійна толерантність 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Незавершеність інвентаризації земель та системи інформації про вільні земельні ділянки та нежитлові приміщення 2. Недостатня якість дорожнього покриття 3. Недостатній рівень розвитку транспортного сполучення між населеними пунктами ОТГ 4. Відсутність сучасної системи водопостачання з очищенням води 5. Недосконалість системи організації збору, переробки, утилізації відходів 6. Високий рівень демографічного навантаження на одного працюючого 7. Відсутність генеральних планів населених пунктів ОТГ (крім смт Велика Димерка) 8. Недостатньо розвинена туристична інфраструктура 9. Незначна кількість історичних, архітектурних та культурних пам'яток 10. Недостатньо розвинена мережа закладів дозвілля (культури, спорту) 11. Зanedбаний стан місць відпочинку (парки, пляжі) 12. Недостатньо розвинена дошкільна і позашкільна освітня мережі 13. Недостатня громадська активність населення
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток туризму (зеленого, ділового, подієвого) 2. Розвиток фермерського, кооперативного руху (рослинництво і тваринництво, нішеві культури) 3. Розвиток харчової промисловості (екологічно чисті, органічні, нішеві продукти) 4. Розвиток індустріального парку 5. Подальший розвиток відтворювальної енергетики 6. Запровадження енергоефективних технологій (в т.ч. для бюджетної сфери) 7. Запровадження сучасних технологій поводження з ТПВ (сортування, переробка сміття) 8. Залучення ресурсів міжнародних проектів для покращання розвитку інфраструктури 9. Посилення громадської активності населення 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зменшення чисельності працездатного населення ОТГ у зв'язку з трудовою міграцією 2. Недостатня швидкість та ефективність реформ на державному рівні 3. Продовження російської окупації частини території України, активізація агресії 4. Девальвація гривні 5. Погіршення стану довкілля через неефективне поводження з відходами в ОТГ 6. Неефективне використання земельних ресурсів та комунального майна ОТГ 7. Конкуренція з боку сусідніх ОТГ

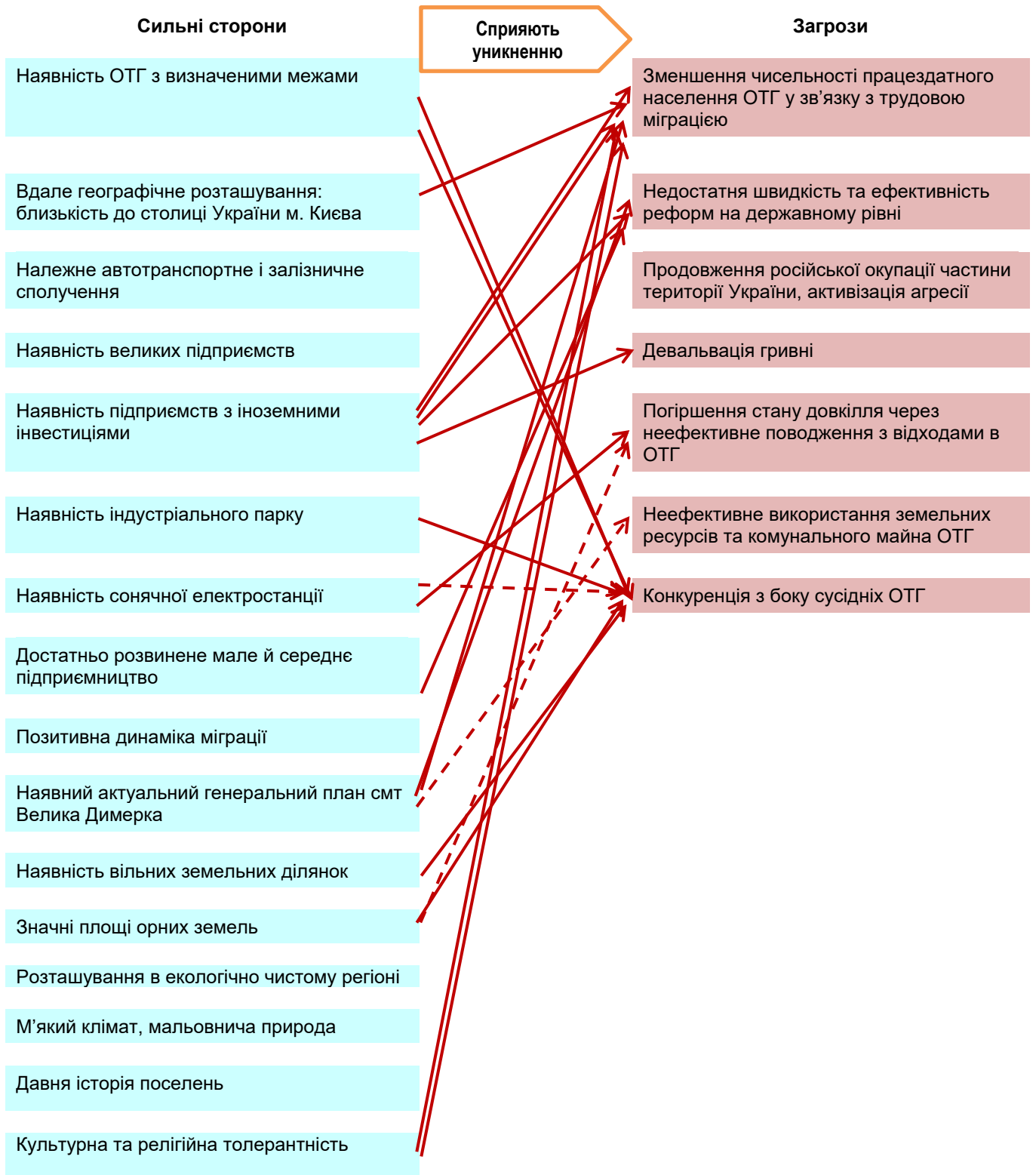
Таблиця 2. Стратегія успіху: використання сильних сторін для реалізації можливостей

Таблиця 3. Стратегія конкуренції: подолання слабких сторін через використання можливостей

Таблиця 4. Стратегія збереження: використання сильних сторін для уникнення загроз.

Таблиця 5. Стратегія захисту. Мінімізація впливу слабких сторін і загроз.

Слабкі сторони	мінімізація	Загрози
Незавершеність інвентаризації земель та системи інформації про вільні земельні ділянки та нежитлові приміщення		Зменшення чисельності працездатного населення ОТГ у зв'язку з трудовою міграцією
Недостатня якість дорожнього покриття		Недостатня швидкість та ефективність реформ на державному рівні
Недостатній рівень розвитку транспортного сполучення між населеними пунктами ОТГ		Продовження російської окупації частини території України, активізація агресії
Відсутність сучасної системи водопостачання з очищенням води		Девальвація гривні
Недосконалість системи організації збору, переробки, утилізації відходів		Погіршення стану довкілля через неефективне поводження з відходами в ОТГ
Високий рівень демографічного навантаження на одного працюючого		Неефективне використання земельних ресурсів та комунального майна ОТГ
Відсутність генеральних планів населених пунктів ОТГ (крім смт Велика Димерка)		Конкуренція з боку сусідніх ОТГ
Недостатньо розвинена туристична інфраструктура		
Незначна кількість історичних, архітектурних та культурних пам'яток		
Недостатньо розвинена мережа закладів дозвілля (культури, спорту)		
Занедбаний стан місць відпочинку (парки, пляжі)		
Недостатньо розвинена дошкільна і позашкільна освітня мережі		
Недостатня громадська активність населення		

Висновки по стратегії успіху

Найважливішими сильними сторонами Великодимерської ОТГ є вдале розташування поблизу столиці України м. Києва, розвинута промисловість із практикою залучення іноземних інвестицій, наявність індустріального парку, розвиток відтворювальної енергетики, наявність орних земель, а також позитивне сальдо міграції. Вони вказують на перспективність подальшої диверсифікації економіки, розвитку МСП, у т.ч. із застосуванням інноваційних, дружніх до довкілля технологій, перетворення ОТГ на **осередок успішного бізнес-розвитку**.

Вигідність географічного розташування (близькість до м. Києва) в екологічно чистій зоні, з розвинутим автотранспортним і залізничним сполученням, з м'яким кліматом і мальовничими краєвидами дозволяє позиціонувати громаду як **центр регіонального туризму**.

Висновки по стратегії конкуренції

Основними слабкими місцями Великодимерської ОТГ є недостатній розвиток комунальної сфери, а саме забезпечення якісного водопостачання та збирання й утилізації відходів, незадовільний стан доріг, недостатній розвиток мережі соціокультурних закладів. Ці чинники знижують привабливість ОТГ як місця для постійного проживання населення. Тому доцільно зосередити увагу на **поліпшенні базових умов проживання у громаді**.

З точки зору розвитку туризму, громаді бракує туристичних об'єктів і туристичних продуктів, хоча поблизу є значна кількість потенційних споживачів – киян.

Головним джерелом подолання слабких сторін має бути громадська активність населення, спільна діяльність з місцевою владою з планування розвитку відповідних сфер. У подальшому розвиток туристичного бізнесу, екологічно чистого сільського господарства й агропереробки матимуть мультиплікативний вплив.

Висновки по стратегії збереження

Загрози, що знаходяться на шляху розвитку Великодимерської ОТГ, умовно можна поділити на місцеві, які можуть бути мінімізовані на рівні громади, та загальнодержавні, що перебувають поза компетенцією громади і не можуть бути хоча б частково знижені. Так, з метою уникнення відпливу кадрів доцільно покращити умови проживання та ведення бізнесу, працевлаштування населення. **Ефективне управління на місцевому рівні** сприятиме нівелюванню загальноукраїнських проблем (повільні реформи, девальвація), а також надаватиме певні переваги у порівнянні із сусідніми громадами.

Висновки по стратегії захисту

Ця стратегія передбачає мінімізацію впливу слабких сторін і загроз задля недопущення погіршення ситуації, у т.ч. у результаті синергетичного ефекту від поєднання несприятливих чинників.

Основними ризиками є уповільнення реформ на державному рівні, низька активність мешканців громади щодо диверсифікації економіки, розбудови малого та середнього бізнесу, поліпшення середовища свого проживання..

5. Структура цілей Стратегії розвитку громади

Після консультацій із зацікавленими сторонами, керівництвом ОТГ, політичним та громадським активом Робоча група сформувала прикінцеву структуру цілей (рис. 3):

Рис. 3. Структура стратегічних цілей Стратегії розвитку Великодимерської ОТГ

5.1. Стратегічний напрям А: Великодимерська ОТГ – громада з сучасною диверсифікованою економікою

У Великодимерській громаді склався особливий спосіб організації економічного життя: функціонують великі підприємства міжнародних компаній, логістичні центри, розвивається сільське господарство. Ці чинники сприяють наповненню бюджету громади, реалізації програм місцевого розвитку, зайнятості, підтримці належного рівня заробітної плати.

Водночас при проведенні опитування місцеві мешканці вказали на такі проблеми громади як безробіття (19%), відсутність перспектив для розвитку (16%), недостатню підприємливість населення (13%).

Відповідно до консенсусної думки робочої групи з розробки Стратегії мінімізувати ці негативні чинники доцільно шляхом активізації підприємливості мешканців громади, диверсифікації її економіки через розвиток малого і середнього підприємництва.

Рис. 4. Структура цілей стратегічного напрямку А. Великодимерська ОТГ – громада з сучасною диверсифікованою економікою

Стратегічна ціль А.1. Активізація залучення інвестицій

Ключовим фактором розвитку громади як регіонального економічного центру є створення сприятливих умов для ведення бізнесу, залучення інвестицій. На сьогодні у громаді функціонує низка підприємств, у тому числі великих міжнародних компаній, із виробництва харчових продуктів, напоїв, будівельних матеріалів, а також логістичні компанії та сільськогосподарські підприємства.

На території громади розміщується індустріальний парк, у межах якого функціонує сонячна електростанція. Зважаючи на досвід використання технологій з виробництва чистої енергії, доцільно в подальшому стимулювати залучення у громаду тих підприємств, діяльність яких пов'язана з енергоефективними технологіями.

Громада має значний досвід залучення інвестицій, в той же час передбачено подальше покращання умов започаткування бізнесу.

Оперативна ціль А.1.1. Вдосконалення управління комунальною власністю

Основою будь-якої інвестиційної пропозиції чи проекту є підготовлена земельна ділянка. Ця оперативна ціль передбачає впровадження системного управління земельними ресурсами ОТГ як просторової платформи для потенційних інвесторів – як зовнішніх, так і внутрішніх.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Інвентаризація земель. • Інвентаризація будівель і приміщень. • Актуалізація генеральних планів населених пунктів ОТГ
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Створений реєстр земель. • Створений реєстр будівель і приміщень. • Актуалізовано генеральний план населених пунктів ОТГ
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ земельних ресурсів • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури
Термін виконання	2018 – 2023 рр.

Проекти:

1. Інвентаризація земель.
2. Інвентаризація будівель і приміщень.
3. Актуалізація генеральних планів населених пунктів ОТГ.
4. Створення та розміщення на сайті інтерактивної мапи земель і приміщень, будівель, потенційно цікавих для інвесторів.

Оперативна ціль А.1.2. Створення нових інвестиційних продуктів

Наявність привабливих інвестиційних пропозицій є базовою умовою приходу інвесторів. Важливими факторами в цьому процесі є максимальна готовність території громади до залучення інвестицій та промоція інвестиційних пропозицій.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Розвиток «Першого індустріального парку» • Створення індустріального парку на території Руднянської та Бобрицької сільських рад • Формування інвестиційних пропозицій щодо розміщення підприємств в індустріальних парках. • Формування інвестиційних пропозицій щодо розміщення підприємств поза межами індустріальних парків
---	---

Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Функціонування 2 індустріальних парків • Сформовані пакетні інвестиційні пропозиції
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ економіки та державних закупівель • Відділ земельних ресурсів • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури
Термін виконання	2018 – 2021 рр.

Проекти:

1. Створення нового індустріального парку (документальне оформлення, підведення комунікацій).
2. Формування інвестиційних пропозицій з розміщення бізнесів у «Першому індустріальному парку».
3. Формування інвестиційних пропозицій з розміщення бізнесів у новоствореному індустріальному парку.
4. Формування інвестиційних пропозицій з розміщення бізнесів поза межами індустріальних парків.

Оперативна ціль А.1.3. Промоція інвестиційного потенціалу

Важливим етапом залучення інвестицій є презентація регіону та донесення до цільової аудиторії окремих інвестиційних пропозицій.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Брендинг ОТГ як інвестиційно привабливої території • Презентація інвестиційних пропозицій потенційним інвесторам (компаніям, бізнес-асоціаціям) • Налагодження економічних зв'язків з іншими громадами
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Проведений брендинг ОТГ • Функціонуючий інвестиційний веб-сайт • Розроблені рекламно-презентаційні матеріали • Ознайомлення потенційних інвесторів (за галузевим та територіальним принципами) з інвестиційними пропозиціями
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ економіки та державних закупівель • Відділ земельних ресурсів • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури
Термін виконання	2018 – 2021 рр.

Проекти:

1. Розробка бренду
2. Створення інвестиційного веб-сайту
3. Розробка і поширення рекламно-презентаційних матеріалів.
4. Участь представників громади в заходах інвестиційного спрямування (форумах, виставках).
5. Укладення партнерських угод з іншими громадами для обміну досвідом, залучення інвестицій, реалізації спільних проектів.

Стратегічна ціль А.2. Розвиток підприємництва

Вкрай важливою є функція малого та середнього підприємництва. Воно є базою формування середнього класу, джерелом податкових надходжень, створення додаткових робочих місць, забезпечення споживчого ринку, підґрунтям для диверсифікації місцевої економіки.

Умовами успішного розвитку МСП є сприятливий підприємницький клімат, розвинена інфраструктура підтримки, наявність трудових ресурсів.

Сферами регулювання в рамках стратегічної цілі визначено спрощення надання адміністративних послуг, розвиток інфраструктури підтримки підприємництва, розширення діалогу влади й підприємницького середовища, підготовка й перепідготовка трудових ресурсів.

Оперативна ціль А.1.2. Покращання надання адміністративних послуг

Мінімізація часових і фінансових витрат на здійснення адміністративних процедур є вагомим чинником для розвитку бізнесу. В даному контексті важливо як систематизувати і забезпечити високу якість надання типових адміністративних послуг, так і забезпечити доступ до пакетних рішень зі створення (або диверсифікації) бізнесу.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Систематизація адміністративних послуг для бізнесу • Надання адміністративних послуг за принципом «єдиного вікна» • Запровадження системи управління якістю з надання адміністративних послуг
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Проведено інвентаризацію та систематизацію адміністративних послуг для бізнесу • Створено ЦНАП • Проведено сертифікацію системи управління якістю надання адміністративних послуг • Запроваджено надання комплексної консультації з відкриття бізнесу
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ економіки та державних закупівель • Відділ земельних ресурсів • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • ЦНАП (після утворення)
Термін виконання	2018 – 2021 рр.

Проекти:

1. Інвентаризація і систематизація адміністративних послуг для бізнесу.
2. Створення Центру надання адміністративних послуг (ЦНАП).
3. Сертифікація системи управління якістю надання адміністративних послуг.
4. Запровадження комплексної консультації з відкриття бізнесу залежно від виду економічної діяльності.

Оперативна ціль А.2.2. Розвиток бізнес-інфраструктури та комунікації

До інфраструктури підтримки підприємництва належать інститути (організації), які здійснюють регулювання діяльності підприємств, надають освітні, консалтингові й інші послуги, а також створюють необхідні для розвитку бізнесу умови, які покращують середовище для виробництва товарів і послуг. У межах оперативної цілі передбачається створення Центру бізнес-розвитку для надання відповідних послуг.

Важливим елементом розвитку підприємництва є ефективний і регулярний діалог влади і представників бізнесу, основою якого є інституціоналізація сторін і структурування завдань, напрацювання шляхів їхнього вирішення.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Надання широкого спектру послуг для бізнесу на регулярній основі • Об'єднання МСП • Запровадження регулярного діалогу «влада-бізнес»
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Створення Центру бізнес-розвитку • Проведення тренінгів • Створено нові суб'єкти МСП • Надано послуги суб'єктам МСП • Проведення комунікативних заходів «влада-бізнес» не рідше
Відповідальний	• Відділ економіки та державних закупівель
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Створення Центру бізнес-розвитку для надання послуг на безоплатній та платній основі (організація тренінгів, започаткування бізнесу, бізнес-планування, допомога в пошуку інвесторів і бізнес-контактів, юридичний і бухгалтерський супровід).
2. Проведення інформаційної компанії щодо переваг кластеризації.
3. Створення агрокластеру (садівництво, ягідництво).
4. Розробка механізму регулярного діалогу «влада-бізнес».

Оперативна ціль А.2.3. Поширення культури підприємництва

Внаслідок тривалої радянської антипропаганди підприємництва і самозайнятості сформувалися покоління громадян з нівельованим підприємницьким духом і дуже низькою мотивацією до діяльності у цьому сегменті економіки.

З метою мотивації мешканців громади до підприємництва, формування базових навичок передбачено виконання низки завдань.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Поширення позитивного досвіду бізнес-ініціатив • Запровадження навчального курсу з підприємництва для дорослих • Запровадження навчального курсу з підприємництва для школярів • Фінансова підтримка бізнес-ідей початківців
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Проведена інформаційна кампанія з поширення позитивного досвіду бізнес-ініціатив • Проведено навчання для дорослих, щонайменше для 50 осіб на рік • Запроваджено заняття з підприємництва для школярів • Створено фонд фінансування бізнес-ідей початківців, профінансовано бізнес-ідеї
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ економіки та державних закупівель • Центр бізнес-розвитку • Відділ освіти
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Проведення інформаційної компанії з поширення позитивного досвіду бізнес-ініціатив.
2. Запровадження навчального курсу з психології підприємництва і бізнес-планування для дорослих.
3. Запровадження факультативних занять «Основи підприємництва» для школярів.
4. Запровадження конкурсу для фінансування бізнес-ідей початківців.

Стратегічна ціль А.3. Розвиток рекреаційно-туристичного потенціалу

Великодимерська ОТГ має низку передумов, що створюють можливості для розвитку рекреаційно-туристичної галузі: близькість до мегаполісу, наявність транспортного сполучення, належний стан довкілля, мальовничі краєвиди, давня історія поселень і місцеві легенди.

Однак обмеженість рекреаційно-туристичної інфраструктури, туристичних продуктів і їх промоції перешкоджають розвитку відповідного потенціалу громади.

Оперативна ціль А.3.1. Розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури

Недостатній розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури громади, в тому числі брак місць для тимчасового розміщення (садиб, мотелів, готелів), кав'ярень та інших закладів харчування зумовлені нестачею туристичних продуктів і незначною кількістю туристів.

Водночас за відсутності закладів HoReCa завдання із залучення туристів суттєво ускладнюється.

Для подолання цієї перешкоди передбачено напрацювання плану поступового розвитку туризму, а також створення інституції, відповідальної за формування і реалізацію такого плану.

В рамках розробки Плану розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу громади має бути визначено й уточнено пріоритетні напрямки туризму і види туристичних продуктів. З огляду на наявні передумови, доцільно розвивати «зелений», фізкультурно-оздоровчий (велотуризм, скандинавська ходьба, бігові лижі тощо) та подієвий (ярмарки, фестивалі під відкритим небом) види туризму. Після формування сталого туристичного потоку і розвитку мережі HoReCa варто звернути увагу на розвиток ділового туризму, створення нових туристичних продуктів (інтерактивний музей, мовний табір, студія йоги тощо).

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Розробка Плану розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу громади • Створення інституції для розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу • Залучення інвестицій в HoReCa
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Утворено відділ розвитку туризму Великодимерської громади. • Розроблено та впроваджено План розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу • Наявність сталого туристичного потоку
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ економіки та державних закупівель • Центр бізнес-розвитку • Відділ розвитку туризму
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Створення відділу розвитку туризму Великодимерської громади.
2. Розробка Плану розвитку рекреаційно-туристичного потенціалу громади.
3. Формування та презентація інвестиційної пропозиції щодо розміщення закладів HoReCa (насамперед, громадського харчування: кав'ярня-пекарня, еко-кафе).

Оперативна ціль А.3.2. Розвиток туристичних продуктів

Задля розвитку туристичних продуктів необхідно інформувати населення про пріоритетність розвитку туризму в громаді, сприяти інвестуванню в туристичні продукти, забезпечувати організацію заходів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Створення постійних туристичних продуктів • Організація регулярних масових заходів
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Формування нових бізнес-ідей щодо розвитку туризму • Щорічне проведення 1-2 масових заходів • Запровадження низки туристичних послуг на постійній основі
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ розвитку туризму • Центр бізнес-розвитку • Сектор з питань культури • Сектор фізичної культури та спорту
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Прокладання доріжок для катання на велосипедах, роликах, організація прокату.
2. Проведення щорічного Фестивалю вогню і диму.
3. Проведення осіннього ярмарку «Дари осені».
4. Створення сучасного інтерактивного Музею вишиванки.
5. Організація екскурсій на промислові об'єкти (Кока-кола, Бауміт, СЕС тощо).
6. Прокладання екологічних стежин.

Оперативна ціль А.3.3. Промоція рекреаційно-туристичного потенціалу

Важливим чинником залучення туристичного потоку є інформування, промоція туристичних продуктів, інакше розвиток інфраструктури туризму і створення цікавих туристичних пропозицій можуть мати незначний позитивний результат.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Формування впізнаваного рекреаційно-туристичного іміджу громади • Презентація туристичних продуктів громади
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Проведена інформаційна кампанія • Діючий рекреаційно-туристичний сайт • Розробка та презентація каталогу туристичних послуг зацікавленим колам • Наявність сталого туристичного потоку з подальшим зростанням не менше, ніж на 10% щорічно
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ розвитку туризму
Термін виконання	2021 – 2027 рр.

Проекти:

1. Створення та просування рекреаційно-туристичного сайту.
2. Розробка каталогу туристичних послуг та його презентація туроператорам.

5.2. Стратегічний напрям Б: Великодимерська ОТГ – громада, комфортна для мешканців

Мешканці Великодимерської ОТГ відносно приязно ставляться до своєї малої батьківщини, свідченням чого є результати опитування. Понад 48% респондентів зазначили, що їм тут комфортно жити, 37% хочуть, щоб тут жили їхні діти, а 18% рекомендують громаду знайомим.

Однак є низка причин, що знижують комфортність проживання у Великодимерській громаді. Загалом вони є типовими для більшості міських і сільських громад України і склалися упродовж тривалого періоду недосконалої бюджетної системи та неефективного управління майном на місцевому рівні.

Вкрай актуальним питанням є ремонт і будівництво доріг з твердим покриттям, тротуарів як в межах населених пунктів, так і вздовж доріг, що сполучають поселення ОТГ.

Під час опитування мешканці громади зазначили, що дуже значущим для них є забезпечення питною водою належної якості (є потреба в знезалізненні) та в достатній кількості.

На тлі постійного подорожчання енергоносіїв, з метою ефективного використання бюджетних коштів, доцільно вжити заходів з підвищення енергоефективності об'єктів комунальної власності, в тому числі установ культури, освіти, спортивних споруд, адміністративних будівель.

В громаді гостро стоїть питання зі збором та утилізацією твердих побутових відходів. Недосконала система збору відходів, брак культури мешканців щодо поводження з відходами зумовлюють виникнення стихійних смітників, що мають негативний вплив на довкілля, здоров'я мешканців, знижують рівень комфортності проживання в громаді.

Важливим фактором комфортності проживання у громаді є можливість проведення змістовного дозвілля в будівлях належного стану, отримання широкого спектру послуг у сфері розваг, культури і спорту. Також мешканці громади вказали на необхідність очищення місцевих водойм, облаштування пляжів, відновлення та створення дитячих і спортивних майданчиків. Крім того, проблемним є зростання кількості безпритульних собак, підтримання належного стану цвинтарів. Задля виявлення і вирішення проблем комфортності проживання доцільно структурувати діалог «влада-громада».

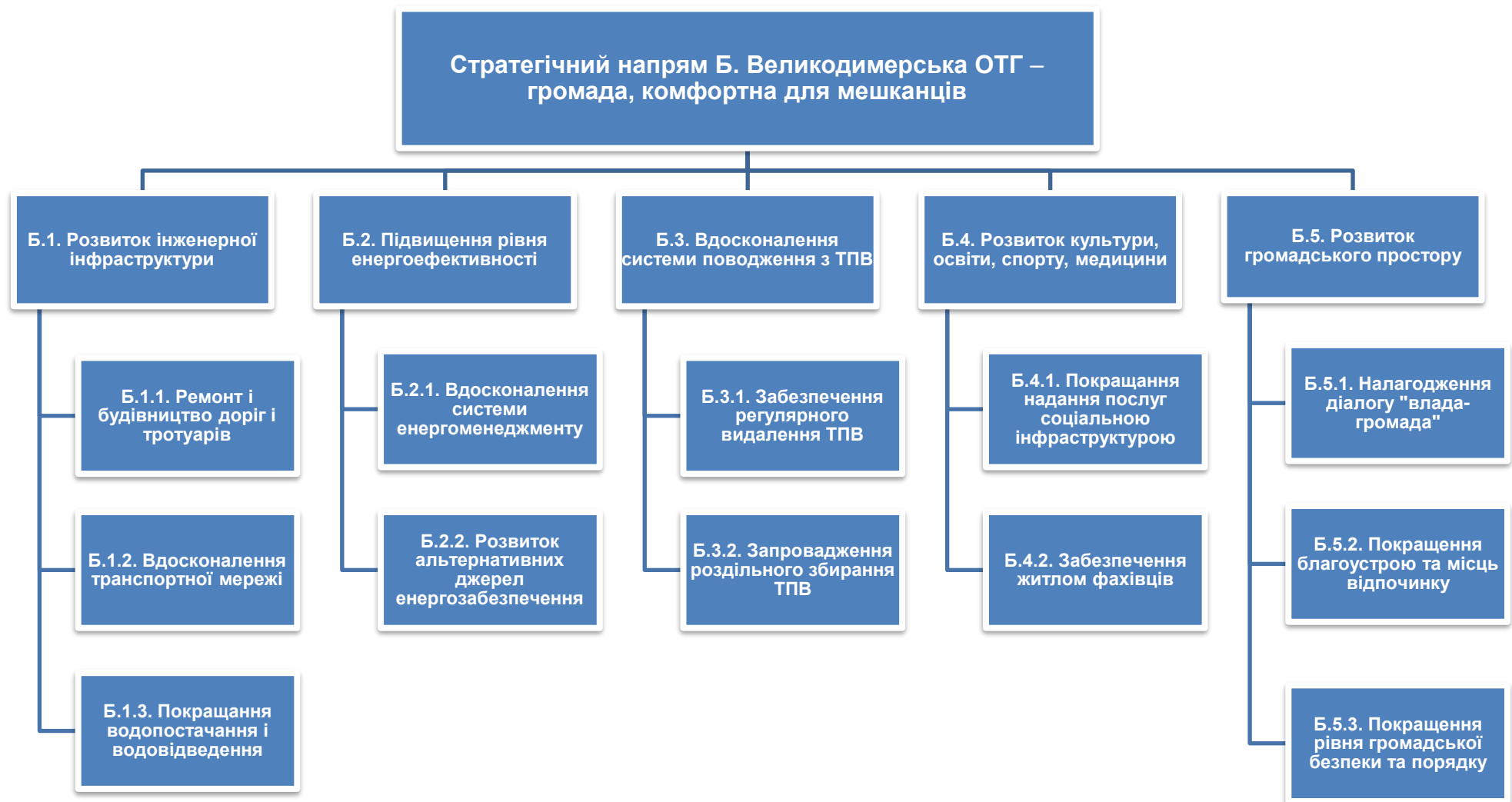

Рис. 5. Структура цілей Стратегічного напрямку Б. Великодимерська ОТГ – громада, комфортна для мешканців

Стратегічна ціль Б.1. Розвиток інженерної інфраструктури

У Великодимерській громаді, як і загалом в Україні, сформувалася досить складна ситуація з використанням застарілих інженерних мереж. Дороги не розраховані на щораз більшу кількість автомобілів, а також на зростання їхньої тоннажності. Часто відсутні дороги з твердим покриттям. Відтак актуальним завданням є як капітальний ремонт, так і будівництво нових доріг. Згідно з опитуванням мешканців громади, 34% респондентів погодилися з твердженням про те, що до головних перешкод на шляху розвитку громади належить низька якість дорожнього покриття, 15% - зношеність інженерних мереж.

Система транспортного сполучення не відповідає потребам мешканців громади. Потребує удосконалення транспортне сполучення з м. Києвом, центром громади (смт Велика Димерка) та між населеними пунктами, що входять до її складу.

Проблемою є забезпечення мешканців якісною питною водою у достатній кількості, відсутність/застарілість водогонів у населених пунктах громади. В ході опитування це підтвердили 24% респондентів. Також респондентами було зазначено, що в літній період бракує води в колодязях.

Потребує удосконалення, а в окремих населених пунктах і створення, система вуличного освітлення.

Оперативна ціль Б.1.1. Ремонт і будівництво доріг та тротуарів

Переважає більшість доріг громади потребує капітального ремонту. Значна частка доріг не має твердого асфальтового покриття. Тротуари або відсутні, або перебувають у незадовільному технічному стані, що створює небезпеку для пішоходів, у тому числі школярів. Ця проблема потребує комплексного вирішення.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Будівництво і капітальний ремонт доріг, пішохідних зон, тротуарів, узгоджених з модернізацією інженерних мереж (вода, каналізація і т.п.) • Організація паркування біля громадських будівель і багатоповерхових будинків
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Дорожнє покриття та тротуари відповідають ДБН та сучасним міжнародним стандартам • Ремонт доріг проводиться в комплексі із заміною підземних комунікацій
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • Відділ земельних ресурсів
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Розробка і реалізація комплексного плану будівництва і капітального ремонту доріг, пішохідних зон, тротуарів, узгоджених з модернізацією інженерних мереж.
2. Облаштування паркувальних майданчиків.

Оперативна ціль Б.1.2. Вдосконалення транспортної мережі

За результатами анкетування мешканців виявлено потребу в продовженні режиму роботи громадського транспорту, що здійснює перевезення пасажирів до м. Києва, проблему нестачі маршрутів, що сполучають населені пункти громади з адміністративним центром ОТГ та м. Києвом, недостатньої якості транспортних засобів.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> Удосконалення пасажирських перевезень (маршрути, режим роботи, вимоги до транспортних засобів).
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> Оптимізація маршрутів пасажирських перевезень з урахуванням вибору відповідних типів транспортних засобів Охоплення автобусними пасажирськими перевезеннями найбільш віддалених населених пунктів ОТГ
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури Відділ економіки та державних закупівель
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

- Розробка оптимальної схеми маршрутів транспортного сполучення населених пунктів громади.
- Відбір на конкурсній основі перевізників для здійснення пасажирських перевезень між населеними пунктами громади.
- Узгодження умов надання послуг з перевізниками, що здійснюють транспортне сполучення населених пунктів ОТГ і м. Києва.

Оперативна ціль Б.1.3. Покращання водопостачання і водовідведення

Мешканці Великодимерської ОТГ частково забезпечені централізованим водопостачанням і водовідведенням. За даними опитування, 24% респондентів серед найбільш негативних чинників розвитку громади зазначили забрудненість питної води (насамперед йдеться про значний вміст заліза), а також вказали на її нестачу влітку в колодязях.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> Покращання якості питної води Надання доступу до питної води незалежно від пори року Створення сучасних мереж водопостачання і водовідведення
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> Забезпечення мешканців якісною питною водою Забезпечення централізованим водопостачанням і водовідведенням усіх населених пунктів громади
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури Комунальні підприємства
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

- Організація системи доочистки питної води.
- Створення мережі бюветів питної води.
- Модернізація очисних споруд.
- Будівництво нових і капітальний ремонт наявних мереж водопостачання і водовідведення.

Стратегічна ціль Б.2. Підвищення рівня енергоефективності

Враховуючи сталу тенденцію подорожчання енергоносіїв, значна увага має приділятися зниженню енерговитрат в бюджетній сфері громади, економії бюджетних коштів, підвищенню

енергоефективності громадських і житлових будівель, а також використанню альтернативних джерел енергії.

Оперативна ціль Б.2.1. Вдосконалення системи енергоменеджменту

Наразі більшість бюджетних установ знаходяться в будівлях старої забудови та не використовують енергозберігаючі технології. З огляду на це доцільно провести енергоаудит в усіх будівлях, які знаходяться в комунальній власності громади.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Формування культури енергоспоживання • Проведення енергоаудиту в громадських будівлях, що належать до сфери управління ОТГ • Реалізація рекомендацій зі зниження споживання енергоресурсів.
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Підвищення обізнаності щодо ощадливого енергоспоживання • Визначені та реалізовані заходи зі зниження витрат енергоресурсів в громадських будівлях, що належать до сфери управління ОТГ • Утеплення фасадів та дахів з використанням сучасних енергоефективних матеріалів
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • Відділ економіки та державних закупівель • Відділ освіти • Сектор з питань культури • Сектор фізичної культури та спорту
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Проведення інформаційної компанії, спрямованої на посилення енергозбереження.
2. Проведення енергоаудиту громадських будівлях, що належать до сфери управління ОТГ.
3. Визначення та реалізація заходів підвищення енергозбереження громадських будівель, що належать до сфери управління ОТГ (на підставі звіту по енергоаудиту).
4. Встановлення енергозберігаючих світильників вуличного освітлення.

Оперативна ціль Б.2.2. Розвиток альтернативних джерел енергозабезпечення

Зростання вартості традиційних енергоресурсів призводить до постійного збільшення витрат в комунальній сфері. Завданням для громади є максимально можливе використання альтернативних джерел енергії, особливо зважаючи на функціонування на території ОТГ сонячної електростанції

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • З'ясування найбільш перспективних і ефективних альтернативних джерел енергозабезпечення для громади • Популяризація альтернативних джерел енергії • Переведення опалення громадських будівель із традиційних на відновлювальні джерела енергії
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Визначення пріоритетних для застосування у громаді альтернативних джерел енергії

	<ul style="list-style-type: none"> • Зменшення витрат на традиційні джерела енергії
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • Відділ економіки та державних закупівель
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Проведення дослідження можливості використання різних видів альтернативних джерел енергії в громаді загалом і в розрізі окремих об'єктів.
2. Створення демонстраційного майданчика отримання енергії з альтернативних джерел.
3. Впровадження опалення 3 громадських будівель за рахунок встановлення сонячних панелей.

Стратегічна ціль Б.3. Вдосконалення системи поводження з ТПВ

За результатами опитування встановлено, що система збору і вивезення побутових відходів є недостатньо ефективною, що призводить до формування стихійних смітників. На проблему «засміченості довкілля» вказали 38% респондентів.

Враховуючи, що полігон твердих побутових відходів ТОВ «Десна-2» заповнений на 92,5%, необхідно віднайти шляхи зниження обсягів ТПВ, що підлягають захороненню на ньому, насамперед через сортування сміття.

Отже, проблема потребує комплексного підходу, використання сучасних методів її вирішення, у тому числі роздільного збору і переробки відходів.

Оперативна ціль Б.3.1. Забезпечення регулярного видалення ТПВ

Проблема утилізації ТПВ постає в громаді все гостріше, а ресурс полігону для захоронення відходів неухильно зменшується.

Доцільно співпрацювати з сусідніми громадами з метою створення сучасного комплексу утилізації ТПВ (сміттепереробного заводу).

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Удосконалення системи збору і вивезення сміття • Створення сучасного комплексу утилізації відходів (сміттепереробного заводу)
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Регулярне вивезення сміття з домогосподарств за економічно обґрунтованими тарифами • Напрацювання та реалізація плану зі створення сучасного комплексу утилізації відходів • Покращання стану довкілля
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • Відділ економіки та державних закупівель • Комунальні підприємства
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Розробка і реалізація сучасного механізму збору і вивезення ТПВ (в т.ч. встановлення оптимальних тарифів).
2. Будівництво сучасного сміттепереробного заводу на засадах співфінансування з сусідніми громадами.

Оперативна ціль Б.3.2. Запровадження роздільного збирання ТПВ

У громаді, як і загалом в Україні, недостатньо розвинене роздільне збирання відходів, що призводить до більш швидкого вичерпання ресурсу полігону для їхнього захоронення, а також відсутня система переробки відходів. В даному контексті доцільно не лише встановити контейнери для роздільного збору відходів, а й розробити заходи для формування культури мешканців щодо правильного сортування та утилізації сміття з метою збереження довкілля.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Формування культури мешканців щодо утилізації сміття, в тому числі його роздільного збору • Організація роздільного збору та переробки відходів
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Зменшення об'ємів захоронених відходів • Покращання стану довкілля
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • Відділ економіки та державних закупівель • Комунальні підприємства
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Проведення інформаційної компанії стосовно ощадливого ставлення до довкілля, необхідності роздільного збору ТПВ.
2. Встановлення контейнерів для роздільного збору ТПВ в громадських місцях, комунальних установах, житловому секторі.

Стратегічна ціль Б.4. Розвиток культури, освіти, спорту, медицини

Типовим для більшості сільських населених пунктів є скорочення послуг соціальної сфери, їхньої якості, погіршення стану будівель закладів культури, освіти, спорту, медицини. Розвиток соціальної сфери має бути системним, базуватися на відповідних планах. Вагомим чинником розвитку цієї сфери є залучення мотивованих кваліфікованих фахівців. Згідно з даними опитування для працівників бюджетної сфери, враховуючи невисокий рівень їхніх доходів, вкрай гостро стоїть питання придбання власного житла. Результати анкетування вказують на наявність у громаді проблем з громадською активністю населення (38% опитаних).

Оперативна ціль Б.4.1. Покращання надання послуг соціальною інфраструктурою

Удосконалення надання освітніх, медичних послуг, забезпечення культурних потреб, реалізація спортивного потенціалу мешканців має носити системний характер. Під час анкетування члени громади акцентували увагу на необхідності розвитку позашкільної освіти, підтримки самодіяльних художніх колективів, спортивних команд, реконструкції громадських будівель відповідного призначення, насамперед будинків культури.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Розширення спектру послуг у сфері культури, освіти, спорту, медицини, підвищення їхньої якості. • Реконструкція і будівництво культурно-мистецьких, освітніх, медичних закладів, спортивних споруд
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Збільшення кількості якості послуг у соціальній сфері, які можна отримати в громаді • Відновлені та побудовані культурно-мистецькі, освітні, медичні заклади, спортивні споруди

Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури • Відділ економіки та державних закупівель • Відділ освіти • Сектор з питань культури • Сектор фізичної культури та спорту
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Будівництво корпусів шкіл для розміщення початкових класів в смт Велика Димерка, с. Тарасівка, с. Шевченкове.
2. Будівництво Будинку школяра в смт Велика Димерка (організація дозвілля для дітей: образотворча, музична, театральна студії тощо).
3. Будівництво дитячих садків в усіх населених пунктах громади.
4. Створення мобільної медичної бригади для надання допомоги мешканцям громади.
5. Утворення медичних амбулаторій на базі кожного старостату.
6. Будівництво «зеленої» сцени для проведення культурно-мистецьких заходів у весняно-літній період.
7. Реконструкція і модернізація будинків культури і бібліотек.
8. Будівництво спортивного комплексу (тренажерна зала, басейн, майданчики для різних видів спорту тощо) в смт Велика Димерка та окремих об'єктів спортивної інфраструктури в інших населених пунктах ОТГ.
9. Надання інформаційної та фінансової підтримки аматорським художнім колективам і спортивним командам.
10. Створення на базі амбулаторії будинку для людей похилого віку.
11. Створення багатопрофільного навчального закладу професійно-технічної освіти для підготовки фахівців робочих професій відповідно до запитів суб'єктів господарювання різних форм власності.

Оперативна ціль Б.4.2. Забезпечення житлом фахівців

Для фахівців у сфері освіти, культури, медицини, спорту, насамперед для молодих, немісцевих, нагальним є вирішення житлового питання, про що неодноразово було зазначено респондентами в ході опитування. Вирішення цього питання дозволить сформулювати у громаді активний, мотивований осередок фахівців для розвитку відповідних галузей.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Будівництво житла для працівників культури, освіти, спорту, медицини • Приватизація гуртожитків для працівників культури, освіти, спорту, медицини
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Побудовано житло для працівників культури, освіти, спорту, медицини • Проведено приватизацію гуртожитків для працівників культури, освіти, спорту, медицини
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури

	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ економіки та державних закупівель • Відділ освіти • Сектор з питань культури • Сектор фізичної культури та спорту
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Будівництво 3-х 16-квартирних будинків в смт Велика Димерка, с. Тарасівка, с. Шевченкове для фахівців сфери освіти, культури, медицини, спорту.

Стратегічна ціль Б.5. Розвиток громадського простору

Результати анкетування вказують на наявність у громаді проблем з громадською активністю (38% опитаних).

Серед інших вагомих чинників, що негативно позначаються на розвитку громади, респондентами вказані проблеми зі змістовним дозвіллям, благоустроєм, а також з поширенням злочинності, наркоманії, алкоголізму, що є похідними явищами від відсутності перспектив самореалізації, працевлаштування та можливостей тверезого відпочинку.

Оперативна ціль Б.5.1. Налагодження діалогу «влада-громада»

Враховуючи значну територію громади і кількість населених пунктів, з метою своєчасного виявлення негараздів у комунальній сфері, а також впровадження ініціатив щодо покращання комфортності проживання, в громаді доцільно структурувати комунікацію «влада-громада».

В мережі ФБ є досить чисельні групи, створені мешканцями громади, які містять приватні оголошення, комерційні пропозиції, неформальне спілкування.

Варто створити групу з акцентом на ініціативи місцевого розвитку та вирішення проблемних питань благоустрою.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Реалізація можливості онлайн спілкування влади і мешканців • Налагодження регулярної фізичної комунікації керівників громади і мешканців
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Оперативне виявлення і реагування на негаразди у сфері благоустрою • Збір пропозицій щодо місцевого розвитку • Інформування мешканців про реалізацію місцевих планів розвитку
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ документообігу, звернень громадян, внутрішньої політики та зв'язків із засобами масової інформації • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Створення і просування групи у мережі ФБ для збору зауважень і пропозицій щодо місцевого розвитку.
2. Проведення в усіх населених пунктах регулярних зустрічей мешканців і представників місцевої влади.

Оперативна ціль Б.5.2. Покращання благоустрою та місць відпочинку

За підсумками опитування мешканців громади вкрай турбує наявність стихійних сміттєзвалищ, безпритульних собак, нестача дитячих і спортивних майданчиків. Недостатнє фінансування комунальної сфери та наявність більш нагальних проблем призвело до часткової втрати привабливого вигляду існуючих парків, зелених зон, пляжів біля місцевих водойм.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Впорядкування території населених пунктів ОТГ із залученням місцевих мешканців • Скорочення кількості безпритульних собак • Створення нових громадських просторів • Впорядкування території існуючих парків та зелених зон • Облаштування пляжів, очистка водойм • Розширення і впорядкування території цвинтарів, підтримка їх у належному стані
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Очищення території громади від стихійних смітників • Зменшення кількості безпритульних собак шляхом стерилізації • Облаштування дитячих і спортивних майданчиків • Відновлення рекреаційної цінності існуючих парків і зелених зон у громаді • Створення умов для відпочинку поблизу водойм • Урізноманітття послуг, що надаються в громадських будівлях • Збільшення та впорядкування території цвинтарів
Відповідальний	<ul style="list-style-type: none"> • Відділ капітального будівництва, житлово-комунального господарства, комунальної власності та розвитку інфраструктури
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Регулярне проведення Місячників благоустрою.
2. Організація відлову і стерилізації безпритульних собак.
3. Створення сучасних скверів в усіх населених пунктах громади.
4. Облаштування дитячих майданчиків в усіх населених пунктах (з урахуванням чисельності дітей).
5. Облаштування спортивних майданчиків в усіх населених пунктах (з урахуванням чисельності мешканців).
6. Здійснення очистки водойм і благоустрій прилеглих територій (пляжі, майданчики для волейболу тощо).
7. Відкриття комплексу для проведення дозвілля (на кшталт торгівельно-розважального комплексу з кінотеатром, басейном, боулінгом, кав'ярнями тощо).
8. Розширення і впорядкування території цвинтарів, підтримка їх у належному стані.

Оперативна ціль Б.5.3. Покращення рівня громадської безпеки та порядку

Враховуючи значну віддаленість населених пунктів громади між собою та досить напружену маятникову міграцію в пристолочному регіоні, для оперативного реагування на надзвичайні ситуації та підтримання належного рівня громадської безпеки і порядку доцільно створити на рівні ОТГ відповідні профільні підрозділи.

Оперативні завдання / Сфери реалізації проектів	<ul style="list-style-type: none"> • Забезпечення належного рівня громадської безпеки та порядку • Профілактика та оперативне реагування на надзвичайні ситуації в ОТГ
Очікувані результати	<ul style="list-style-type: none"> • Оперативне виявлення та усунення проявів порушення громадської безпеки та порядку • Оперативне виявлення та ліквідація надзвичайних ситуацій • Профілактика порушень громадської безпеки та виникнення надзвичайних ситуацій
Відповідальний	• Профільний заступник селищного голови
Термін виконання	2018 – 2027 рр.

Проекти:

1. Створення служби з надзвичайних ситуацій для оперативного їх виявлення та усунення наслідків.
2. Створення підрозділу комунальної поліції для профілактики та оперативного реагування на порушення громадського порядку.

6. Відповідність Стратегії розвитку громади державним і регіональним стратегічним документам

Розробка Стратегії розвитку Великодимерської ОТГ була здійснена на підставі:

- Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, затвердженої постановою КМУ від 06.08.2014 р. № 385;
- Стратегії розвитку Київської області на період до 2020 року, затвердженої рішенням Київської обласної ради від 04.12.2014 № 856-44-VI.

Співставлення операційних цілей Стратегії розвитку Великодимерської ОТГ та завдань Державної стратегії регіонального розвитку і Стратегії розвитку Київської області відображено в таблиці 6.

Таблиця 6. Відповідність Стратегії розвитку ОТГ іншим стратегічним документам

Операційна ціль Стратегії розвитку ОТГ	Спрямована на реалізацію завдання Державної стратегії регіонального розвитку	Спрямована на реалізацію завдання Стратегії розвитку Київської області
А.1.1. Вдосконалення управління комунальною власністю	Забезпечення доступності та якості публічних послуг	Забезпечення доступності та якості послуг, що надаються державними органами
А.1.2. Створення нових інвестиційних продуктів	Удосконалення регіональної інвестиційно-інноваційної інфраструктури, зокрема створення регіональної мережі наукових, технологічних та індустріальних парків, а також системи правової, кадрової та інформаційної підтримки інноваційної діяльності. Надання державної підтримки суб'єктам господарювання, що створюють "точки зростання" (індустріальні парки) та розв'язують проблеми зайнятості населення, активізація економічної ініціативи, розвиток підприємництва на місцевому рівні	Підтримка нетрадиційних видів бізнесу, фермерства та сприяння самозайнятості населення. Сприяння винесенню та розміщенню київських підприємств у райони області. Підтримка виробництва органічної продукції та екологічно чистих продуктів. Підтримка кооперативного руху на селі
А.1.3. Промоція інвестиційного потенціалу	Формування сприятливого інвестиційного клімату, позитивного інвестиційного іміджу та просування на зовнішній ринок інвестиційних можливостей регіонів України	Просування потенційних можливостей периферійних районів. Стимулювання створення, розвиток та просування місцевих брендів

<p>A.2.1. Покращання надання адміністративних послуг</p>	<p>Сприяння утворенню центрів для надання адміністративних послуг та інших послуг населенню і суб'єктам господарювання</p>	<p>Забезпечення доступності та якості послуг, що надаються державними органами</p>
<p>A.2.2. Розвиток бізнес-інфраструктури та комунікації</p>	<p>Запровадження різноманітних інструментів та механізмів стимулювання місцевого економічного розвитку (кластерів, національних проектів, механізму державно-приватного партнерства тощо), утворення нових підприємств, що орієнтуються на місцеві джерела сировини, задовольняють насамперед потреби внутрішнього ринку</p>	<p>Підтримка взаємодії громад з метою вирішення спільних проблем. Формування механізмів залучення мешканців для вирішення місцевих проблем, сприяння створенню органів самоорганізації населення, покращення доступу до публічної інформації</p>
<p>A.2.3. Поширення культури підприємництва</p>	<p>Проведення навчання з питань провадження підприємницької діяльності. Підвищення рівня обізнаності населення з питань організації та провадження підприємницької діяльності</p>	<p>Розвиток лідерських та підприємницьких якостей молоді. Зростання поінформованості населення в соціальних та економічних питаннях</p>
<p>A.3.1. Розвиток рекреаційно-туристичної інфраструктури</p>	<p>Формування позитивного іміджу регіонів у сфері туризму на зовнішньому та внутрішньому туристичному ринку</p>	<p>Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж</p>
<p>A.3.2. Розвиток туристичних продуктів</p>	<p>Створення якісного туристичного продукту на основі раціонального використання туристичних ресурсів, визначення зон пріоритетного розвитку туризму шляхом туристичного районування регіонів. Розвиток зеленого туризму в сільській місцевості</p>	<p>Розвиток туристичних об'єктів, продуктів та мереж</p>
<p>A.3.3. Промоція рекреаційно-туристичного потенціалу</p>	<p>Створення загальнодержавної інформаційної мережі у сфері туризму та курортів, зокрема шляхом розвитку відповідної мережі інформаційних центрів у регіонах</p>	<p>Пропаганда й розвиток туризму вихідного дня та етнотуризму. Створення та просування туристичних брендів</p>
<p>Б.1.1. Ремонт і будівництво доріг і тротуарів</p>	<p>Розвиток мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення, об'їзних доріг у населених пунктах,</p>	<p>Розвиток інфраструктури сіл, селищ та малих міст</p>

	покращання транспортної доступності сільських населених пунктів	
Б.1.2. Вдосконалення транспортної мережі	Оновлення рухомого складу транспортних засобів, зокрема тих, що призначені для здійснення соціально значущих пасажирських перевезень (перевезення пільгових категорій громадян, мешканців сільської місцевості, осіб з обмеженими фізичними можливостями)	Розвиток інфраструктури сіл, селищ та малих міст
Б.1.3. Покращання водопостачання і водовідведення	Підвищення якості житлово-комунальних послуг для всіх верств населення, створення конкурентного середовища на ринку послуг. Забезпечення сталого розвитку систем водопостачання та водовідведення. Реконструкція та капітальний ремонт водопровідних, каналізаційних та теплових мереж.	Забезпечення населення якісною питною водою
Б.2.1. Вдосконалення системи енергоменеджменту	Зниження рівня енергоємності виробництва одиниці продукції, виконаних робіт, наданих послуг	Покращання управління енергетичними ресурсами та розвиток альтернативної енергетики
Б.2.2. Розвиток альтернативних джерел енергозабезпечення	Створення системи стимулювання підвищення рівня енергоефективності	Покращання управління енергетичними ресурсами та розвиток альтернативної енергетики
Б.3.1. Забезпечення регулярного видалення ТПВ	Упровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження з побутовими відходами	Створення сучасної системи управління твердими побутовими відходами
Б.3.2. Запровадження роздільного збирання ТПВ	Упровадження сучасних методів та технологій у сфері поводження з побутовими відходами	Створення сучасної системи управління твердими побутовими відходами. Формування екологічного світосприйняття у населення
Б.4.1. Покращання надання послуг соціальною інфраструктурою	Забезпечення підвищення якості та рівного доступу населення до загальної середньої освіти, зокрема в сільській місцевості, шляхом оптимізації мережі навчальних закладів та	Підтримка розвитку культурно-мистецьких закладів. Розвиток системи первинної медицини на сільських територіях.

	<p>покращання їх матеріально-технічної бази.</p> <p>Розбудова мережі дошкільних навчальних закладів, підвищення рівня охоплення дітей відповідного віку дошкільною освітою.</p> <p>Удосконалення системи позашкільної освіти та створення умов для діяльності позашкільних навчальних закладів як координаційних центрів виховної та організаційно-методичної роботи в мікрорайоні, районі, місті, області.</p> <p>Розширення мережі амбулаторій — структурних або відокремлених структурних підрозділів центрів первинної медичної (медико-санітарної) допомоги.</p> <p>Забезпечення підтримки та розвитку мережі центрів фізичного здоров'я населення "Спорт для всіх", спортивних клубів.</p> <p>Підтримка діяльності закладів дитячо-юнацького та резервного спорту.</p> <p>Створення спортивної інфраструктури для занять фізичною культурою і спортом.</p> <p>Проведення просвітницької роботи з пропаганди здорового способу життя та фізичної культури і спорту.</p> <p>Розвиток та збереження існуючої мережі закладів культури, мистецтва та музейної справи.</p> <p>Забезпечення належного функціонування сільських закладів культури, надання культурних послуг мешканцям сіл та малих міст.</p>	<p>Розвиток інфраструктури для фізкультури та аматорського спорту</p>
<p>Б.4.2. Забезпечення житлом фахівців</p>	<p>Підвищення привабливості проживання в сільській місцевості, виконання</p>	<p>Поліпшення житлових умов населення</p>

	<p>програми державної підтримки молодих працівників, залучених до роботи в сільських населених пунктах.</p> <p>Створення належних умов праці медичних працівників у сільській місцевості (насамперед молодих спеціалістів), забезпечення їх земельними ділянками, житлом, установами місцевих надбавок до заробітної плати та здійснення інших стимулюючих заходів.</p>	
Б.5.1. Налагодження діалогу "влада-громада"	Розвиток державно-приватного партнерства шляхом посилення взаємодії в системі "органи місцевого самоврядування – бізнес - громада"	Підтримка взаємодії громад з метою вирішення спільних проблем. Формування механізмів залучення мешканців для вирішення місцевих проблем, сприяння створенню органів самоорганізації населення, покращення доступу до публічної інформації
Б.5.2. Покращання благоустрою та місць відпочинку	Благоустрій територій населених пунктів	Покращання стану рекреаційних та курортних зон, очищення територій природних рекреаційних зон та територій навколо населених пунктів. Розвиток інфраструктури сіл, селищ та малих міст
Б.5.3 Покращання рівня громадської безпеки та порядку	Забезпечення комфортного та безпечного життєвого середовища для людини незалежно від місця її проживання	Організація максимально ефективного та швидкого виконання завдань при надзвичайних ситуаціях

7. Впровадження і моніторинг реалізації

Реалізація завдань Стратегії передбачає виконання одночасно багатьох завдань різними відділами і управліннями місцевої влади за участі багатьох партнерів, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального управління цим доволі складним процесом.

Управління процесом реалізації Стратегії проводиться за принципами єдності управління, персональної відповідальності, прозорості та поточної координації дій.

Система управління впровадженням Стратегії має два рівні: політичний та технічний.

Політичний рівень забезпечує особисто селищний голова та селищна рада. На цьому рівні заслуховуються та затверджуються звіти щодо результатів впровадження Стратегії, пропозиції з внесення змін та оновлення.

Технічний рівень управління і моніторингу виконує Комітет з управління впровадженням Стратегії, який:

- забезпечує виконання завдань Стратегії;
- здійснює моніторинг соціально-економічного розвитку громади за визначеними показниками;
- аналізує співвідношення основних соціально-економічних показників та зовнішнього середовища (області, країни, світу тощо);
- вивчає основні політичні, економічні, фінансові, соціальні, наукові, технологічні й інші тенденції, визначає їхні впливи на громаду;
- формує пропозиції стратегічних сценаріїв в нових політичних, соціально-економічних умовах зовнішнього середовища;
- аналізує соціально-економічні тенденції найближчих конкурентів у порівнянні з показниками громади, аналізує загрози, які надходять від конкурентів;
- формує пропозиції змін до цілей і завдань, які необхідно вносити, враховуючи виявлені нові загрози й можливості.

З метою координації дій розпорядженням селищного голови створюється постійно діючий **Комітет з управління впровадженням** Стратегії (далі – КУВ). До складу КУВ входять відповідальні за виконання завдань. Очолює КУВ селищний голова. Повний склад КУВ та персональна відповідальність за реалізацію завдань Стратегії визначається відповідним розпорядженням. КУВ збирається не рідше одного разу на квартал та виконує такі функції:

- Організовує взаємодію підрозділів місцевої влади, підприємств та установ громади в процесі реалізації Стратегії.
- Здійснює підготовку щорічних звітів про стан реалізації Стратегії, надає їх селищному голові для презентації громаді.
- Здійснює підготовку квартальних звітів про стан реалізації Стратегії та надає їх селищному голові.

Пропозиції щодо зміни основного тексту Стратегії формуються відділом економіки та державних закупівель селищної ради, обговорюються на чергових та позачергових нарадах КУВ і виносяться на розгляд селищної ради один раз на рік (за необхідності).

Моніторинг впровадження Стратегії

Метою моніторингу є оцінка стану виконання Стратегії для попередження виникнення небажаних наслідків.

Моніторинг Стратегії включає три рівні:

1. Моніторинг зовнішнього середовища розвитку громади. Базується на аналізі основних показників, що характеризують ситуацію в державі в цілому та в області, які є стратегічно важливими для громади. Підсумки підводяться один раз на рік як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

2. Моніторинг процесу реалізації Стратегії відповідно до визначених показників. Звіт про виконання цієї частини моніторингу готується щорічно, як частина зведеного аналітичного моніторингового звіту.

3. Моніторинг виконання проектів місцевого розвитку, що складають План реалізації Стратегії. Оцінюється стан виконання кожного проекту та ступінь досягнення результатів, передбачених технічним завданням на проект.

На підставі результатів моніторингу один раз на рік відділ економіки та державних закупівель селищної ради виносить на чергове засідання Комітету з управління впровадженням Стратегії проміжний аналіз фінансових потреб, зведений у розрізі всіх стратегічних цілей. Затверджений КУВ аналіз фінансових потреб подається до депутатських комісій для врахування під час розробки проекту бюджету на наступний рік.

Показники оцінки реалізації Стратегії розвитку
(індикатори досягнення результату)

Загальні показники	
1.	Обсяги фактичних доходів місцевого бюджету на душу населення, грн.
2.	Обсяги фактичних видатків місцевого бюджету на душу населення, грн.
3.	Середня місячна заробітна плата, грн.
4.	Обсяг інвестицій в основний капітал, тис. грн.
5.	Загальний обсяг експорту, дол.
6.	Чисельність населення, зайнятого у всіх сферах економіки, осіб
Стратегічний напрям А	
1.	Обсяг прямих іноземних інвестицій в економіку громади на душу населення, дол.
2.	Обсяг реалізованої промислової продукції на душу населення, тис. грн.
3.	Частка промислової продукції, виробленої малими підприємствами в загальному обсязі, %
4.	Кількість новостворених робочих місць на підприємствах на рік, од.
5.	Кількість туристів на рік, осіб
6.	Кількість подій (фестивалів, конференцій, святкувань і т.п.) на рік, од.
Стратегічний напрям Б	
1.	Частка реконструйованих доріг, %
2.	Протяжність побудованих доріг, км
3.	Частка мешканців, що забезпечені очищеною водою, %
4.	Частка альтернативних і відновлюваних енергоресурсів у енергетиці, %
5.	Частка відходів, які використовуються як вторсировина, %
6.	Кількість мешканців, які користуються громадськими просторами, осіб
7.	Частка впорядкованих територій за участі мешканців, %